

SADRŽAJ

DEO I

1. Da li je slikarstvo nauka ili nije	5
2. Sličnost i razlika između slikarstva i poezije	6
3. Koja je nauka korisnija i u čemu se sastoji njena korisnost	6
4. O naukama koje se mogu naučiti i o tome kako se slikarstvo ne može naučiti, a ipak je nauka	7
5. O tome kako slikarstvo obuhvata sve površine tela i kako se na ova prostire	8
6. O tome kako slikarstvo obuhvata površine, oblike i boje prirodnih tela, a filozofija se prostire na njihove prirodne osobine	8
7. O tome kako se oko manje vara u vršenju svoje funkcije nego ijedno drugo čulo u pogledu svetlih, providnih i jednakih tela i u pogledu prostora	9
8. O tome kako onaj koji prezire slikarstvo ne voli ni filozofiju ni prirodu	9
9. O tome kako slikar vlada svim vrstama ljudi i svim stvarima	9
10. O pesniku i slikaru	10
11. Sličnost između poezije i slikarstava	11
12. Koja je veća šteta za ljudski rod - izgubiti oko ili uho	12
13. O tome kako je nauku o astrologiji rodilo oko, jer je putem njega nastala	13
14. Slikar koji raspravlja sa pesnikom	13
15. O tome kako slikarstvo prevazilazi sve ljudske delatnosti putem tananih spekulacija njemu svojstvenih	13

16.	Razlika između slike i pesme	15
17.	Kakva je razlika između slikarstva i poezije	16
18.	Razlika između poezije i slikarstva	16
19.	O razlici i još sličnosti između slikarstva i poezije	17
20.	O oku	19
21.	Rasprava pesnika sa slikarem i kakva je razlika između poezije i slikarstva	19
22.	Argumenti pesnika protiv slikara	21
23.	Odgovor kralja Matije pesniku koji se takmičio sa slikarom	21
24.	Zaključak rasprave između pesnika i slikara	22
25.	O tome kako muziku treba nazvati sestrom, i to mlađom sestrom slikarstva	23
26.	Muzičar razgovara sa slikarem	26
27.	Slikar daje gradacije stvari koje se nalaze prema oku, kao što muzičar daje gradacije glasova koje prima uho	24
28.	Zaključak rasprave između pesnika, slikara i muzičara	25
29.	Koja je nauka mehanička a koja nije mehanička	26
30.	Zašto se slikarstvo ne ubraja u nauke	27
31.	Početak o vajarstvu i da li je oo nauka ili nije	28
32.	Razlika između slikarstva i vajarstva	28
33.	Slikar i vajar	30
34.	O tome kako je vajarstvo manje umno od slikarstva i kako mu nedostaju mnoge prirodne sile	31
35.	O vajarstvu i slikarstvu	32
36.	Poređenje između slikarstva i vajarstva	33

37.	Opravdanje vajara	35
38.	O tome kako je kip zavisao od svetlosti a slika nije	36
39.	Razlika između slikarstva i vajarstva	36
40.	O slikarstvu i poeziji	37

DEO II

41.	O prvom početku nauke o slikarstvu	39
42.	Početak nauke o slikarstvu	39
43.	O drugom početku slikarstva	40
44.	Na šta se prostire nauka o slikarstvu	40
45.	O onome što početnik treba da nauči kao prvo	40
46.	Kako treba da uče početnici	40
47.	Kakvo pravilo treba dati deci koja slikaju	41
48.	O životu slikaru za vreme rada	41
49.	Primedba o mladiću naklonjenom slikarstvu	42
50.	Pravilo	42
51.	Kako početnik treba da postupa u svome učenju	42
52.	O načinu učenja	42
53.	Čemu treba da je sličan slikarev um	42
54.	O slikarevom sudu	43
55.	Izlaganje o pravilima slikara	43
56.	Slikarevo pravilo	44
57.	Slikareva pravila	45
58.	O tome kako treba biti univerzalan u svojim delima	45
59.	Pravilo	45

60.	Slikareva pravila	45
61.	Pravilo o ctranju skice za istorijske slike i figure	46
62.	O tome koji se bavi slikarstvom i o njegovim pravima	46
63.	O načinu kako da se probudi i podstakne um na razna otkrića	47
64.	O učenju posle buđenja ili pre nego što zaspiš u krevetu u mraku	48
65.	Slikarevo zadovoljstvo	48
66.	O igrama koje treba da izvode crtači	49
67.	O tome kako se pre treba naučiti marljivosti nego li brzoi praksi	50
68.	Da li je bolje crtati u društvu ili nije	50
69.	Način kako da se dobro uči napamet	50
70.	O tome kako slikar nije dostojan hvale ako nije univerzalan	51
71.	O lošem uverenju onih koji se lažno nazivaju slikarima	51
72.	Kako slikar, dok radi svoje delo, treba rado da sluša svoj sud	51
73.	O tome kako u važnim delima čovek nikad ne treba da se pouzda toliko u svoje pamćenje	52
74.	O onima koji kude slikare zato što slikaju o praznicima i što istražuju dela božija	52
75.	O raznolikosti figura	53
76.	O tome da se bude univerzalan	53
77.	O grešci onih koji upražnjavaju prakcu bez nauke	53
78.	O položaju slikara	58
79.	Redosled kod crtanja	54

80.	O slikanju u prirodi	54
81.	O crtanju ma koje stvari	54
82.	O tome kako treba da bude visoka svetlost pri slikanju s prirodnom svetlošću	55
83.	Koje svetlosti treba izabrati za slikanje figure tela	55
84.	O kvalitetu svetlosti pri slikanju prirodnih ili zamišljenih reljefa	56
85.	O slikanju aktova	56
86.	O slikanju prirodnog i zamišljenog reljefa	56
87.	Način kako da se naslika predeo pomoću stakla	57
88.	Kako treba slikati predele	57
89.	O slikanju senki tela pri sveći ili svetiljki	57
90.	U kojim okvirima treba slikati lica i dati mu ljupke senke i svetlosti	57
91.	O načinu kako da se slika prostom i složenom senkom	58
92.	O svetlosti pri kojoj se slikaju put lica ili aktovi	58
93.	O slikanju figure za istorijske slike	58
94.	Kako naučiti da se dobro izradi poza	58
95.	U koje doba treba praviti izbor stvari	59
96.	O stavovima	59
97.	O tome kako treba slikati u prirodi akt ili drugu stvar	60
98.	Mere i podele kipa	60
99.	O tome kako se noću crta reljef	60
100.	Kako slikar treba da se postavi prema svetlosti sa svojim reljefom	60
101.	O kvalitetu svetlosti	61

102.	O varki koja nastaje pri ocenjivanju delova tela	61
103.	O tome kako je slikaru potrebno da poznaje unutrašnji oblik čoveka	61
104.	O nedostatku majstora koji ponavljaju iste pokrete lica	61
105.	O najvećem nedostatku slikara	62
106.	Pravilo o tome kako da se slikar ne prevari u odabiranju figure na kojoj slika odelo	62
107.	O grešci slikara koji slikaju reljefnu stvar u kući na jednoj svetlosti, a zatim je postavljaju u otvoreni prostor na drugu svetlost	63
108.	O slikarstvu i njegovoj podeli	63
109.	Figura i njena podela	63
110.	Odnos delova tela	64
111.	O izbegavanju prekora onih koji se bave slikarstvom	64
112.	O raznim pokretima i radnjama	64
113.	Izbegavaj profile, to jest oštre konture stvari	65
114.	O tome kako se na malim stvarima ne primećuje greška kao na velikim	65
115.	Zašto slika ne može nikada da izgleda toliko reljefno kao prirodne stvar	65
116.	Zašto treba izbegavati da se delovi slika prave jedan povrhu drugog	66
117.	Koji način slikara je bolje upotrebiti da bi stvari izgledale istaknute	67
118.	Šta je korisnije i šta zahteva veću delatnost duha, da li svetlosti i senke tela i njihove konture	67
119.	Šta je važnije - da li pokret izazvan raznim unutarnjim zbivanjima živih bića ili njihove senke i svetlosti	76

120.	Šta je važnije - da li da figura obiluje lepotom boja ili da je jako reljefna	68
121.	Šta je teže - da li senke i svetlosti ili dobar crtež	68
122.	Pravila slikara	68
123.	O tome kako stvaralac razvija pamćenje	69
124.	Pravila slikarstva	69
125.	Pravila slikarstva	69
126.	Kakva je bila prva slika	70
127.	O tome kako slika treba da bude izložena samo jednom prozoru	70
128.	O prvih osam delova na koje se deli slikarstvo	70
129.	O tome kako se slikarstvo deli na pet delova	71
130.	Dva glavna dela na koje se deli slikarstvo	71
131.	O linearnom slikarstvu	71
132.	O slikarstvu, to jest o senkama	71
133.	O delovima i kvalitetima slikarstva	72
134.	O odabiranju lepih lica	72
135.	O odabiranju vazduha koji daje draž licima	72
136.	O lepom i ružnom	73
137.	O lepotama	73
138.	O onima koji sude o različitim lepotama iste izvrsnosti na tavnim telima	73
139.	Kako treba slikati malu decu	73
140.	Kako treba slikati starce	73
141.	Kako treba slikati žene	74
142.	Kako treba slikati starice	74

143.	Kako treba slikati noć	74
144.	Kako naslikati oluju	74
145.	Kako naslikati bitku	75
146.	O načinu kako se na slici prave udaljene stvari	77
147.	O tome kako vazduh treba praviti otvorenijim ukoliko ga završavaš niže	77
148.	O tome kako figure treba da su odvojene u prostoru	78
149.	O prikazivanju dimenzije slikanih stvari	78
150.	O završenim i nejasnim stvarima	79
151.	O tome kako da odvojene figure ne izgledaju spojene	79
152.	Da li svetlost treba ukloniti s prednjeg dela figura ili sa strane, i šta daje više draži	80
153.	O odbijanju svetlosti	80
154.	Gde ne može biti odbijanja svetlosti	80
155.	O refleksima	81
156.	O refleksima svetlosti koje okružuju senke	81
157.	Gde su refleksi svetlosti više ili manje svetli	81
158.	Koji deo refleksa je svetliji	81
159.	O odraženim bojama puti	82
160.	Gde su refleksi primetniji	83
161.	O dvostrukim i trostrukim refleksima	83
162.	O tome kako nijedna odražena boja nije prosta već je pomešana sa drugim bojama	84
163.	O tome kako refleksi vrlo retko imaju boju tela na koje padaju	84
164.	Gde će se više videti refleks	84
165.	O refleksima	85

166.	Odražavanje	85
167.	O bojama refleksa	86
168.	O konturana refleksa na njihovoj površini	86
169.	O tome kako da se dobro nauči komponovanje figura u istorijskim slikama	86
170.	O postavljanju prve figure u istorijskoj slici	86
171.	O postavljanu figura	87
172.	O načinu komponovanja istorijskih slika	88
173.	O komponovanju istorijskih slika	88
174.	O raznolikosti ljudi u istorijskim slikama	88
175.	O tome kako da se nauče čovekovi pokreti	89
176.	O tome kako dobar slikar ima da prilaže dve stvari - čoveka i njegov duh	89
177.	O komponovanju skica za istoriske slike	89
178.	O tome kako u istorijskim slikama ne treba praviti suviše ukrasa na figurama	90
179.	O raznolikosti u istorijskim slikama	90
180.	O istorijskoj slici	90
181.	O podesnoj podeli na istorijskim slikama	90
182.	O davanju različitih izraza licima u istorijskim slikama	91
183.	O davanju raznolikosti u pogledu izgleda, godina i telesnog sastava u istorijskim slikama	91
184.	O komponovanju istorijskih slika	91
185.	Pravilo o komponovanju istorijskih slika	91
186.	O stavljanju boja jedne pored druge, tako da jedna daje draž drugoj	92

187.	O tome kako da napraviš živim i lepim boje u svojim slikama	93
188.	O bojama senki na svakoj boji	93
189.	O promenama boja stvari koje su udaljene ili koje su blizu	93
190.	Na kojoj se udaljenosti stvari potpuno gube boje	93
191.	Na kom se odstojanju gube boje predmeta	94
192.	Boja senke na belom	94
193.	Koja boja pravi tamnu senku	94
194.	O boji koja se ne menja u raznim gustinama vazduha	94
195.	O perspektivi boja	96
196.	O boji koja se ne menja u raznim gustinama vazduha	97
197.	Da li različite boje mogu da izgledaju jednako tamne zbog iste senke	97
198.	O uzroku gubljenja boja i figure tela zbog onoga što izgleda kao tmina, a u stvari nije	98
199.	O tome kako nijedna stvar ne pokazuje svoju pravu boju ako ne dobija svetlost od druge iste boje	98
200.	O bojama koje izgledaju kao da menjaju svoju suštinu kada se uporede sa svojim poljima	98
201.	O menjanju prozirnih boja stavljenih preko raznih boja ili pomešanih sa njima	99
202.	Koji deo iste boje izgleda lepše na slici	99
203.	O tome kako je svaka boja koja ne sija lepša u svojim osvetljenim delovima nego zasićenim	99
204.	O vidljivosti boja	100
205.	Koji deo boje treba prirodno da bude lepši	100
206.	O tome kako je lepota boja u svetlostima	100

207.	O zelenoj boji koja se pravi od rde bakra	100
208.	Povećanje lepote zelene boje od bakra	101
209.	O mešanju boja jedne s drugom, što ide u beskonačnost	101
210.	O površini svakog osenčenog tela	102
211.	Koja površina više prima boje	102
212.	Koji delovi tela će više primati boju predmeta koji se prema njemu nalaze	102
213.	Koji deo površine tela će imati lepšu boju	102
214.	O boji puti na licima	103
215.	Način kako da se reljefno slika i kako da se za to pripremi hartija	103
216.	O raznolikosti jedne iste boje na raznim odstojanjima od oka	103
217.	O zelenilu posmatranom u polju	103
218.	Za koje že nam se zelenilo činiti da više prima plavu boju	104
219.	Koja površina pokazuje svoju pravu boju manje od ostalih	104
220.	Koje telo više pokazuje svoju pravu boju	104
221.	O jasnoći predmeta	104
222.	Prosta perspektiva, i o slabljenju boja na velikom odstojanju	104
223.	O stvarima koje se ogledaju u vodama predela, a prvo o vazduhu	105
224.	Slabljenje boja zbog prostora koji se nalazi između njih i oka	106
225.	O poljima pogodnim za senke i svetlosti	106

226.	Kako se treba pomoći kad se bela boja završava belom a tamna u tamnom	106
227.	O prirodi boja polja na kojima se ističe belo	106
228.	O površinama figura	107
229.	O površinama naslikanih stvari	107
230.	O onima koji udaljeniju stvar na površini predstavljaju tamnijom	107
231.	O bojama stvari udaljenih od oka	108
232.	Postupak kod slike	108
233.	O ogledanju i o boji morske vode gledane sa raznih strana	108
234.	O prirodi poređenja	109
235.	O boji senke svakog tela	109
236.	O perspektivi boja na tamnim mestima	109
237.	Perspektiva boja	109
238.	O bojama	109
239.	Od čega nastaje plavetnilo vazduha	110
240.	O bojama	110
241.	O bojama	110
242.	O poljima figura naslikanih tela	110
243.	Zašto belo nije boja	111
244.	O bojama	111
245.	O bojama direktne a i odražene svetlosti	111
246.	O bojama senki	112
247.	O stvarima postavljenim na svetlom površini i zašto je to korisno u slikarstvu	113
248.	O površinama	113

249.	O bojama	114
250.	O bojama nastalim iz mešavina drugih boja koje se nazivaju drugom vrstom	114
251.	O bojama	114
252.	O bojama koje se ogledaju na sjajnim stvarima različitih boja	115
253.	O bojama tela	115
254.	O bojama	115
255.	O pravoj boji	116
256.	O bojama planina	116
257.	Kako slikar treba da ostvari perspektivu boja	116
258.	O vazdušnoj perspektivi	117

DEO III

O RAZNIM UNUTARNJIM ZBIVANJIMA I POKRETIMA ČOVEKA I O SRAZMERI DELOVA TELA

259.	O promenama čovekovih mera zbog zauzimanja raznih stavova	119
260.	O promenama čovekovih mera od rođenja	119
261.	O tome kako je debljina zglobova kod male dece suprotna debljini zglobova kod ljudi	120
262.	O različitim merama kod male dece i ljudi	120
263.	O zglobovima na prstima	120
264.	O zglobovima ramena i o njihovim povećanjima i smanjenjima	120
265.	O ramenima	121
266.	O opštim merama tela	121
267.	O merama čovečijeg tela i o savijanju delova tela	121

268.	O skladnosti delova tela	122
269.	O zglobovima između šake i ruke	123
270.	O zglobovima stopala njihovim povećanjima i smanjenjima	123
271.	O delovima teela koji se smanjuju pri savijanju a povećavaju pri opružanju	123
272.	O delovima tela čiju se zglobovi povećavaju pri savijanju	124
273.	O delovima tela nagih ljudi	124
274.	O snažnim pokretima delova čovečijeg tela	124
275.	O pokretima čoveka	125
276.	O stavu i o pokretima delova tela	126
277.	O zglobovima delova tela	126
278.	O slikanju delova tela	127
279.	O delovima tela	127
280.	O slikanju delova tela živih bića	127
281.	O pokretima delova lica	127
282.	O pokretima čovečijeg lica	128
283.	Vrste izraza lica	128
284.	O delovima tela i opis lika	128
285.	O slikanju ljudskog lika iz profila pošto smo ga samo jednom videli	129
286.	Način kako da se zapamti oblik nekog lica	129
287.	O lepoti lica	130
288.	O fizionomiji i hiromaniji	130
289.	O postavljanju delova tela	130
290.	O stavovima figura	131

291.	O stavu	131
292.	Kako treba praviti odgovarajuće pokrete delova tela kad se slika čovek	131
293.	Svaki pokret predstavljene figure treba napraviti tako da ne bude efeltan	131
294.	O prikladnim pokretima koji pokazuju pokret duše onoga koji ih čini	131
295.	O raznim prikladnim pokretima ljudi raznih doba starosti	132
296.	O pokretima čoveka i drugih živih bića	132
297.	O pokretu gledanom sa raznih mesta	132
298.	O slikanju delova nagih tela o njihovim radnjama	132
299.	O otkrivanj ili skrivanju mišića svakog dela tela pri pokretima živih bića	133
300.	O pokretima čoveka i drugih živih bića	133
301.	O kretanju i trčanju čoveka i drugih živih bića	133
302.	Kada je veća razlika u visini ramena kod čoveka pri njegovim pokretima	134
303.	Odgovor protivnika	134
304.	O tome kako opružanje skupljene ruke pomera čitavog čoveka iz njegovog prvobitnog težišta	135
305.	O tome kako pri spornom kretanju kod čoveka i drugih živih bića težište nije mnogo udaljeno od centra oslanjana	135
306.	O čoveku koji nosi teret na ramenima	135
307.	O tome kako težina čoveka pada na njegove noge	136
308.	O čoveku koji se kreće	136
309.	O ravnoteži svakog živog bića koje stoji nepokretno na svojim nogama	136
310.	O savijanju i izvijanju čoveka	136

311. O savijanju	137
312. O jednakoj raspodeli težine	137
313. O kretanju ljudi	138
314. O tome da pokret nastaje narušavanjem ravnoteže	138
315. O ravnoteži figura	138
316. O draži delova tela	139
317. O neusiljenosti delova tela	139
318. O jednoj figuri izvan istorijske slike	140
319. Šta je najvažnije kod figure	140
320. O ravnoteži tereta oko težišta tela	140
321. O figurama koje rukuju teretima ili ih nose	140
322. O stavovima ljudi	141
323. O raznolikosti stavova	141
324. O stavovima figura	141
325. O zainteresovanosti onih koji prisustvuju nekom značajnom događaju	141
326. Osobine aktova	142
327. O tome kako su mišići kratki i ispupčeni	142
328. O tome kako debeli ljudi nemaju istaknute mišiće	142
329. Koji mišići nastaju pri raznim pokretima čoveka	142
330. O mišićima	143
331. O tome kako ne treba praviti sve mišiće na figurama ako se jako naprežu	143
332. O mišićima živih bića	143
333. O tome kako će nago telo naslikano sa jako istaknutim mišićima biti bez pokreta	144

334.	O tome kako nage figure ne treba da imaju preterano istaknute mišice	144
335.	O tome kako oni koji se goje povećavaju mnogo svoju snagu posle prve mladosti	144
336.	O tome kako se priroda brine da sakrije kosti živih bića koliko je to potrebno njihovim delovima	145
337.	O tome kako slikar treba da poznaje anatomiju	145
338.	O širenju i skraćanju mišića	146
339.	A gde se nalazi tetiva bez mišića kod ljudi	146
340.	O osam hrskavičavih kolutova koji se pojavljuju usred veza raznih zglobova	146
341.	O mišiću koji se nalazi između grudne i preponske kosti	146
342.	O krajnjem okretanju koje čovek može da izvede da bi se video odpozadi	147
343.	Koliko se može približiti jedna ruka drugoj odpozadi	147
344.	Koliko ruke mogu da se prebace preko grudi a da laktovi budu na sredinu grudi	148
345.	O pripremanju snage kada čoveka koji hoće da zada jak udarac	148
346.	O složenoj snazi kod čoveka, a prvo o rukama	148
347.	Kada čovek ima veću snagu – kada vuče ili kad gura	149
348.	O delovima tela koji se savijaju i kakvu ulogu u tom savijanju igra meso koje ih pokriva	150
349.	O iskretanju noge bez učešća butina	150
350.	O naborima na mesu	151
351.	O prostom pokretu čoveka	151
352.	O složenom pokretu čoveka	151

353.	O pokretima koji odgovaraju radu ljudi	151
354.	O pokretima figura	141
355.	O pokretima	152
356.	O većim ili manjim unutrašnjim zbivanjima	152
357.	O istim unutrašnjim zbivanjima kod ljudi razne starosti	152
358.	O pokretima kojima se nešto pokazuje	152
359.	O osamnaest stavova čoveka	153
360.	O rasporedu delova tela na figurama	152
361.	O kvalitetu delova tela prema starosti	153
362.	O raznolikosti lica	153
363.	O slikanju delova tela živih bića	153
364.	O tome kako figura neće biti dostojna hvale ako ne pokaže osećanje duše	154
365.	O tome kako šake i ruke u svim svojim radnjama treba da pkažu što je više moguće nameru onoga koji je pokreće	154
366.	O pokretima koji su u skladu sa duhom onoga koji ih pravi	154
367.	O tome kako pokreti duha daju telu u najvišem stepenu lake i prikladne pokrete	155
368.	O pokretu kojki je izazvao duh posredstvom objekta	155
369.	O opštim pokretima	155
370.	O kretanju živih bića	156
371.	O tome kako svaki pojedini deo tela treba da je u skladu sa čitavim telom	156
372.	O tome kako su figure koje ne ispoljavaju duh dvostruko mrtve	156
373.	O tome kako treba voditi računa o dostojanstvu	157

374.	O starosti figura	157
375.	O vrstama ljudi u istorijskim slikama	157
376.	O slikanju čoveka koji govori većem broju ljudi	157
377.	Kako treba praviti figuru obuzetu gnevom	158
378.	Kako treba slikati čoveka obuzetog očajanjem	158
379.	O prikladnosti delova tela	158
380.	O smehu i o plaču i o razlici među njima	159
381.	O pozama dece	159
382.	O pozama žena i dečaka	159
383.	O tome kako se čovek koji sedi diže sa ravnog mesta	159
384.	O skakanji i o tome šta povećava skok	160
385.	O pokretu figura pri guranju i vučenju	160
386.	O čoveku koji hoće da baci neku stvar naglim pokretom	160
387.	Zašto onaj koji bacanjem hoće da zabije koplje u zemlju diže i savija suprotnu nogu	161
388.	O rasporedu težine tela koja se ne kreću	161
389.	O čoveku koji stoje'i na obema nogama svojom težinom opterećuje više jednu nego drugu nogu	162
390.	O pozama figura	162
391.	O raspodeli težine čoveka kad se zaustavlja na svojim stopalima	162
392.	O bržem ili sporijem kretanju s mesta	163
393.	O četvoronošcima i o njihovom kretanju	163
394.	O odnosu između jedne i druge polovine čoveka	163
395.	O tome kako pri skoku uvis čovek vrši tri pokreta	164

396.	O tome kako je nemoguće da pamćenje zadrži sve izgledе i promene delova tela	164
397.	O prva četiri elementa koja su potrebna figuri	165
398.	Izlaganje o praktičaru	165
399.	O tome kako slikar treba vrlo revnosno da stiče praksu	166
400.	O tome kako slikar treba da sudi o svojim i tuđim delima	166
401.	O tome kako slikar treba da sudi o svojoj slici	166
402.	O tome kako je ogledalo slikarev učitelj	167
403.	O tome kako se utvrđuje da je slika dobra i koje osobine treba da ima da bi bila dobra	167
404.	O tome kako se prava slika nalazi na površini ravnog ogledala	167
405.	Koja slika zasluđuje veću pohvalu	168
406.	Čemu, kao prvom, treba da teđu slikari	168
407.	Šta je važnije u slikarstvu - senke ili linije	168
408.	Kako treba dati svetlost figurama	169
409.	Gde treba da stoji onaj koji gleda sliku	169
410.	Koliko visoko treba da se nalazi mesto odakle se slika	170
411.	O tome kako male figure s razlogom ne treba da budu završene	170
412.	Kakvo polje slikar obično treba da uzima za svoja dela	170
413.	Pravilo za slikanje	170
414.	O prikazivanju šumovitog predela	171
415.	O tome kako živom biću koje prikazuješ treba da daš prirodan izgled	171

416.	O mestima koje trena izabrati da bi se postigla reljefnost	171
417.	O isticanju i odvajanju figura od njihovih površina	172
418.	O razlici između figura u pogledu senki i svetlosti kad su postavljene na razna mesta	172
419.	O izbegavanju nesrazmernosti okoline	173
420.	O tome kako tela treba da odgovaraju, kako po veličini, tako i po nameni, onome o čemu se radi	173
421.	O granicama stvari nazvanim linijama ili konturama	173
422.	O pojavama na površinama koje se najpre gube na udaljenosti	173
423.	O pojavama na površinama koje se najpre gube kada se čovek udaljava od osenčenih tela	174
424.	O prirodi kontura tela na drugim telima	174
425.	O figuri koja ide protiv vetra	174
426.	O prozorima soba u kojima se sliaju figure	175
427.	Zašto lice kad se izmeri i nacрта u tim dimenzijama izgleda veće nego u prirodi	175
428.	Da li površina svakog neprozirnog tela poprima boju predmeta koji se nalazi prema njoj	175
429.	O kretanju i traćanju živih bića	177
430.	O telima koja se sama od sebe kreću brže ili sporije	177
431.	Kako da se na prostoru od dvadeset aršina napravi ispravna figura koja izgleda visoka četrdeset, a ima odgovarajuće delove tela	177
432.	O tome kako se na zidu od dvanaest aršina pravi figura koja izgleda visoka dvadest četiri aršina	178
433.	O slici i o delovima koji u nju spadaju	179

434.	O slici i njenoj definiciji	179
435.	O slici na opštoj svetlosti	180
436.	O površinama koja odgovaraju telima koja se nalaze na njima, a prvo o ravnim površinama jednolike boje	181
437.	Slika: o figuri i telu	181
438.	Slika: prvo prestaje da se raspoznaje manji deo tela	181
439.	Zašto ista površina nekad izgleda veća ili manja negonšto je	182
440.	Slika	182
441.	O gradovima i drugim stvarima gledanim kroz gust vazduh	183
442.	O sunčevim zracima koji prodiru kroz otvore na oblacima	184
443.	O stvarima koje oko gleda ispod sebe u magli i gustom vazduhu	185
444.	O zgradama koje se gledaju u gustom vazduhu	185
445.	O izgledu stvari izdaleka	186
446.	O izgledu grada u gustom vazduhu	186
447.	O donjim konturama udaljenih stvar	186
448.	O stvarima gledanim izdaleka	187
449.	O plavetnilu koje izgleda da imaju daleki predeli	187
450.	Koji se delovi tela ne razaynaju zbog udaljenosti	187
451.	Zašto se stvari teže raspoznaju što se više udaljavaju od oka	187
452.	Zašto kule sa paralelnim stranama izgledaju u magli uže pri dnu nego pri vrhu	188
453.	Zašto lica izdaleka izgledaju tamna	188

454.	Zašto se čovek gledan sa izvesnog ostojanja ne može prepoznati	188
455.	Koji se delovi tela, kad se udaljavaju od oka, prvo gube iz vida, a koji se duže vide	189
456.	O linearnoj perspektivi	189
457.	O telima gledanim u magli	190
458.	O visini zgrada gledanih u magli	190
459.	O gradu i zgradama koji se gledaju uveče	190
460.	Zašto na udaljenosti stvari više postavljene izgledaju tamnije od niže postavljenih, mada je magla jednake gustine	191
461.	O mrljama senki koje se vide na udaljenim telima	191
462.	Zašto su predveče senke tela nastale na belom zidu plave	192
463.	Gde je dim svetliji	193
464.	O prašini	193
465.	O dimu	193
466.	Slika	194
467.	O delu neprozirnog tela	194
468.	Pravilo za slikanje	194
469.	O konturama bele stvari	195
470.	Pravilo	196
471.	Zašto naslikana stvar, mada dolazi do oka pod istim uglom kao ona koja je udaljenija od nje, ne izgleda toliko udaljena	199
472.	Slika	199
473.	O sudu koji treba da daš o delu nekog slikara	200
474.	O reljefu figura udaljenih od oka	200

475.	O kunturama osvetljenih delova tela	200
476.	O konturama	201
477.	O boji puti i o figurama udaljenim od oka	201
478.	Slika	201
479.	Izlaganje o slici	201
480.	Slika	202
481.	Zašto od dveju stvari jednakih dimenzija izgleda veća ona koja je naslikana nego ona koja je izvajana	202
482.	Zašto stvari koje su savršeno naslikane u prirodi ne izgledaju tako reljefne kao prirodne stvari	203
483.	Koja stvar izgleda reljefnije - ona koja je blizu oka ili ona koja je udaljena od oka	204
484.	Pravilo	204
485.	O tome kako stvari da izgledaju odvojene od svojih površina, odnosno zida na kome su naslikane	205
486.	Pravilo	205
487.	O tome kako figure često liče na majstore	205
488.	O slikanju predela sveta	205
489.	O slikanju četiri godišnja doba i onaga što u njih spada	206
490.	O slikanju vetra	206
491.	O početku kiše	206
492.	O dispoziciji bure sa vetrovima i kišom	207
493.	O senkama koje mostovi bacaju na vodu	207
494.	O svetlim ili tamnim slikama mkoje se utiskuju na osenčenim i osvetljenim mestima između površine i dna bistrih voda	208
495.	Kad je voda bistra dno se providi kroz površinu	209

496.	O vodenoj peni	210
497.	Pravilo za slikanje	210
498.	Pravilo	210
499.	O deset funkcija oka koje sve spadaju u sliku	211
500.	O kipu	211
501.	Kako da se napravi slika sa večitim lakom	211
502.	O načinu kako da se boji na platnu	212
503.	O dimovima u gradovima	212
504.	O dimu i o prašini	213
505.	Pravilo o perspektivi na slici	213
506.	O oku koje sa visine gleda predmete ispod sebe	213
507.	O nisko postavljenom oku koje gleda niske i visoke predmete	214
508.	Zašto se svi odrazi koji dolaze do oka stižu u jednoj jedinoj tački	215
509.	O stvarima koje se ogledaju u vodi	215
510.	O stvarima koje se ogledaju u mutnoj vodi	215
511.	O stvarima koje se ogledaju u vodi koja teče	216
512.	O prirodi sredine koja se nalazi između oka i predmeta	216
513.	Pojave kod sredine okružene običnom površinom	216
514.	O predmetima	217
515.	O gubljenju boja i smanjenja tela	217
516.	O prozirnim telima koja se nalaze između oka i predmeta	217

DEO IV

O TKANINAMA I NAČINU KAKO DA SE SKLADNO POKRIVAJU FIGURE, O ODEĆI I O VRSTAMA TKANINE

517.	O tkaninama koje pokrivaju figure	219
518.	Kako da se naprave izlomljenim ili zategnutim tkanine koje pokrivaju figure	219
519.	O skladnom pokrivanu figura	219
520.	O tkaninama koje pokrivaju figure i o njihovim naborima	220
521.	O načinu pokrivanja figura	220
522.	O odeći	221
523.	O lepršavim i o nepokretnim tkaninama	221
524.	O upotrebi tkanina i njihovih nabora kojih ima tri vrste	221
525.	O prirodi nabora na tkaninama	222
526.	Kako treba praviti nabore na tkaninama	223
527.	O pravljenjumalo nabora na tkaninama	223
528.	O naborima tkanina na skraćenjima	224
529.	O načinima odevanja gigura i o raznim haljinama	224
530.	O oku koje gleda nabore tkanina koje obuhvataju čoveka	225
531.	O naborima na tkaninama	225
532.	O naborima	226

DEO V

O SENCI I SVETLOSTI I O PERSPEKTIVI

533.	Šta je senka	227
534.	Kakva je razlika između senke i tame	227
535.	Iz čega nastaje senka	227
536.	O suštini senke	227
537.	Šta su senke i svetlosti i koja je od njih jača	228
538.	Šta su senke i tama	228
539.	Na koliko se delova deli senka	228
540.	O senci i njenoj podeli	228
541.	O dvema vrstama senke i na koliko se delova one dele	228
542.	Da li je tamnija izvorna ili izvedena senka	229
543.	Kakva je razlika između senke i tame	230
544.	Kakva je razlika između proste i složene senke	230
545.	Kakva je razlika između složene svetlosti i složene senke	230
546.	O tome kako se slođena svetlost i sločena senka uvek graniče	230
547.	O tome kako se kontura proste senke manje raspoznaje	231
548.	O složenoj izvedenoj senci	231
549.	O tome kako su izvorna i izvedena senka spojene	231
550.	O tome kako se prosta senka spaja sa složenom	232
551.	O prosto i složenoj izvornoj senci	233
552.	O konturama složene senke	233

553.	O konturi proste senke	233
554.	Kakav oblik imaju senke koje izaziva svetlosni izvor jednak telu koje baca senku	233
555.	Kakvu senku pravi telo veće od svetlosnog tela	233
556.	Koliko ima vrsta senki	234
557.	Koliko ima vrsta senki	234
558.	Koliko ima vrsta izvorne senke	234
559.	Na koliko se načina menja izvorna senka	234
560.	Kakve promene može da pretrpi izvedena senka	235
561.	Koliko ima oblika izvedene senke	235
562.	O senci koja se kreće većom brzinom od tela koje je stvara	236
563.	O izvedenoj senci koja je mnogo sporija od izvorne senke	236
564.	O izvedenoj senci mkoja se kreće jednako kao i izvorna senka	237
565.	O izvedenoj senci koja je udaljena od izvorne senke	237
566.	O prirodi ili o uslovima senke	237
567.	Šta je pojačana senka	238
568.	Da li je izvorna senka intezivnija od izvedene senke	238
569.	O kretanju senki	239
570.	Oblik izvedene senke i njeni uslovi	239
571.	O izvedenoj senci i o tome gde je ona veća	239
572.	O nestanku izvedene senke	240
573.	O najvećem intenzitetu izvedene senke	240
574.	O prvom stepenu zagasitosti proste senke	240
575.	O trima raznim oblicima izvedene senke	241

576.	Raznolikost svake od tri pomenute izvedene senke	241
577.	O tome kako ima tri vrste izvedenih senki	242
578.	O tome kako ima tri oblika izvedenih senki	343
579.	Kvalitet senki	243
580.	O kretanju senki	243
581.	O piramidalnoj senci	243
582.	O prosto izvedenoj senci	244
583.	O složenoj izvedenoj senci	244
584.	Da li senka može da se vidi u vazduhu	244
585.	Da li izvedena senka tamnija na jednom mestu nego na drugo	245
586.	Koja izvedena senka ima jasne konture	245
587.	Na koliko se glavnih načina menja pružanje izvedenene senke	245
588.	Na koliko se načina menjaju dimenzije senke prema izvornoj senci	245
589.	O tome kako je izvedena senka kada je sasvim ili delimično okružena osvetljenom površinom, tamnija od izvorne	246
590.	O tome kako izvorna senka nije svuda podjednako tamna kad se nalazi na ravnoj površini	246
591.	Položaj tamnih predmeta prema senci	247
592.	Koje površina čini senke tamnijim	247
593.	Gde je tamnija izvedena senka	248
594.	O senkama	248
595.	O konturama koje olružuju izvedene senke	248
596.	O tome kako svako telo baca onoliko senki koliko ima izvora svetlosti koji ga okružuju	249

597.	O različitoj zagasitosti senki koje okružuju jedno isto telo	249
598.	O senci koju baca telo kad se nalazi između dva jednaka izvora svetlosti	249
599.	Zašto telo koje je bliže svetlosti baca veću senku	249
600.	Zašto je nesrazmerna senka koja je veća od svog uzroka	250
601.	Zašto senka koja je veća od svog uzroka ima nejasne konture	250
602.	O tome kako odvojena senka nije nikada jednaka po veličini sa svojim uzrokom	250
603.	Kakva je razlika između senke spojene sa telom i odvojene senke	251
604.	Priroda izvedene senke	251
605.	O oblicima senke	251
606.	O izvedenoj senci koja nastaje na drugoj izvedenoj senci	251
607.	O konturama izvedene senke	252
608.	O prostiranju izvedene senke	252
609.	Gde je izvedena senka tamnija	252
610.	O menjanju senki zbog menjanja veličine svetlosnih izvora koji ih prouzrokuju	252
611.	O menjanju senke bez smanjenja izvora svetlosti koji je prouzrokuju	253
612.	O senci koja se pretvara u svetlost	253
613.	O svetlosti koja se pretvara u senku	253
614.	O izvedenoj senci koju prouokuje izvor svetlosti izduženog oblika a koji je isti kao predmet koji osvetljava	253
615.	O tome kako senke uvek moraju poprimiti boju svoga tela	254

616.	O belim stvarima udaljenim od oka	254
617.	O senkama udaljenih stvari i o njihovoj boji	255
618.	O senkama i o tome kad su izvorne senke tamnije na svom delu	255
619.	Kad je deo površine nekog tela bolje poprima boju predmeta koji se nalazi prema njemu	256
620.	Na kom će se delu površine nekog tela mašati boje predmeta	256
621.	Koji deo površine tela ima srednju senku	256
622.	Koji je deo osvetljene površini svetliji	256
623.	Koja se glavna senka na površinama tela više ili manje razlikuje od osvetljenih tela	257
624.	O senkama nasatalim na osenčenim delovima neprozirnih tela	257
625.	Koje je telo pokriveno većom senkom	257
626.	Koje telo dobija veću količinu svetlosti	258
627.	Koje telo poprima tamniju senku	258
628.	O kvalitetu zagasitosti senke	258
629.	O senci zelenila na livadama	259
630.	Pravilo za slikanje	259
631.	O senlama koje ne prate osvetljeni deo	259
632.	O svetlosti na telima koja skoro nikad nemaju pravu boju osvetljenog tela	260
633.	Kakve su senke na velikoj udaljenosti	260
634.	O širini senki i o izvornim svetlostima	260
635.	O većoj ili manjoj zagasitosti senki	261
636.	Kad senke varaju sud koji ocenjuje da li su više ili manje tamne	261

637.	Kada svetlosti varaju slikarev sud	261
638.	O senci na telima	261
639.	O kvalitetu senki i svetlosti	261
640.	O senkama i svetlostima i o bojama	262
641.	O svetlosti i senkama i o njihovim bojama	262
642.	O senci i svetlostima na predmetima	262
643.	O neprimetnim konturama senki	263
644.	O kvalitetu svetlosti i senki na telima koja bacaju senku	263
645.	O izgledu svetlosti i senki	263
646.	O svetlostima	263
647.	O svetlostima i senkama	263
648.	O svetlostima i senkama koje sobom boje delove površina	264
649.	O izvedenoj svetlosti	264
650.	O izvorima svetlosti	264
651.	O osvetljenju i sjaju	265
652.	O senci i svetlosti	265
653.	O senci i svetlosti	265
654.	O svetlostima i senkama	266
655.	O senci i svetlosti	266
656.	Primer	266
657.	O senkama i svetlostima	266
658.	O svetlostima između senki	266
659.	O svetlom i tamnom	267
660.	O svetlom i tamnom	267

661.	O četiri stvari o kojima naročito treba voditi računa kod senke i svetlosti	267
662.	O prirodi svetlosnog izvora koji osvetljava tela koja bacaju senku	268
663.	O opštoj svetlosti na glatkim telima	268
664.	O telima koja su glatka i sjajna	268
665.	O tome kako se na mnogim delovima tela okruženim opštom svetlošću stvaraju posebne svetlosti	268
666.	O senkama i svetlostima kojima se predstavlju prirodne stvari	269
667.	O senkama, i na kojim telima one ne mogu biti jako tamne, a tako isto i o svetlostima	269
668.	O posebnoj svetlosti sunca ili drugog svetlosnog tela	269
669.	O opštoj svetlosti vazduha tamo gde ne padaju sunčevi zraci	270
670.	O opštoj svetlosti pomešanoj sa posebnom svetlošću sunca ili drugih izvora svetlosti	271
671.	O polusenci koja se nalazi između osvetljenog i osenčenog dela tela	271
672.	Da li veliki izvor svetlosti male jačine vredi koliko mali izvor svetlosti velike jačine	272
673.	O polusenci koja se nalazi između glavnih svetlosnih senki	272
674.	O mestu oka koje vidi veći ili manji deo senke u zavisnosti od njegovog kretanja oko tela	273
675.	Sa koga se mesta nikad ne vidi senka na sfernom telu	273
676.	Sa koga mesta, odnosno sa koga se rastojanja oko sfernog tela uvek vidi senka	274
677.	Koja svetlost čini da se senka tela više razlikuje od osvetljenih delova	274

678.	O gledanju sa velike udaljenosti raznih predmeta koji su jedan pored drugog	275
679.	O mestu na kome predmet izgleda tamniji	275
680.	Koje boje stvari gube svoju prirodu kad se na njima nalaze senke	275
681.	Na kojij se boji tela senka više razlikuje od svetlosti, to jest kad je tamnija	275
682.	Koji je deo tela više osvetljen istim svetlosnim izvorom	276
683.	O jednakim senkama na istim telima kad su svetlosna tela na raznim odstojanjima	279
884.	Kome svetlosnom telu može da bude izložena samo polovina sfernog tela	279
685.	Da li je moguće da sa izvesne daljine svetlosno telo osvetli samo polovinu tela koje je manje od njega	280
686.	O raznim stepenima zagasitosti senki na telima koja su naslikana	280
687.	Na kojim bojama su veće razlike između svetlosti i senke	282
688.	O tome kako su i daleka sve boje u senci neprimetne i kako se ne mogu raspoznati	282
689.	O bojama odraza predmeta koji boje sobom površine neprozirnih tela	282
690.	O lažnoj boji senki na neprozirni telima	283
691.	Kakva je prava senka na bojama tela	284
692.	Koji predmet više boji sobom bele površine neprozirnih tela	284
693.	O pojavama na površinama tela	284
694.	O boji senke i kad one postaju tamne	284
695.	O bojama svetlosti koje osvetljavaju tela	285

696.	O tome kako deluju senke i svetlosti u kontrastima	285
697.	Koji predmeti kad se nalaze prema puti čine da se njene senke slažu sa svetlostima	286
698.	O tome kako senke na licima ljudi koji prolaze preko mokrih ulica izgledaju kao da ne pripadaju puti	286
699.	O kvalitertu koji vazdug daje senkama i avetlostima	286
700.	O malim svetlosnim izvorima	286
701.	Na kojoj se površini manje razlikuju svetlo i plavo	287
702.	Da li je veća razlika između senke i svetlosti na udaljenim stvarima ili na inima koje su blizu	287
703.	Na kojem je telu iste boje i na istoj udaljenosti od oka manja razlika između svetlosti i senke	287
704.	Zašto se raspoznaju pravi oblici svakog tela koje je pokriveno i ograničeno površinama	287
705.	O rasporedu senki na mestima i stvarima koje se na ovima nalaze	288
706.	Na kojim se površinama nalazi prava i jednaka svetlos	288
707.	O intenzitetu izvedene svetlosti	289
708.	O udakjavanj i približavanju čoveka istom svetlosnom izvoru i o promenama njegovih senki	290
709.	O promenama koje nepokretni svetlosni izvor izaziva kod senki nastalih na telima	290
710.	Na kom telu kad se približava izvoru svetlosti raste osenčeni deo	291
711.	Na kom se smanjuje osenčeni deo ukoliko ono više približava svetlosnom izvoru	291
712.	Na kome se telu ne povećavaju niti smanjuju osenčeni i osvetljeni delovi bez obyira na udaljenost ili blizinu tela koje ga osvetljava	292

713.	Od tela iste veličine kraću senku će imati ono koje je osvetljeno većim svetlosnim izvorom	292
714.	Tela u prostoriji koju osvetljava samo jedan prozor bacajući kraću ili dužu izvedenu senku	294
715.	Svaka sredina izvedene senke poklapa se sa sredinom izvorne senke, sa središtem tela sa sopstvenom senkom, sa sredinom izvedene svetlosti, sa sredinom prozora i, na kraju, sa sredinom dela nebeske hemisfere	294
716.	Svaka senka koju baca telo manje od izvorne svetlosti ima boju svog izvora	296
717.	Deo tela koji je izložen manjoj količini svetlosti je svetao	296
718.	Svaka svetlost koja pada na tela između jednakih uglova je prvog stepena; ono je telo tamnije na koje svetlost pada između manje jednakih uglova, a svetlost i senke pružaju se u vidu piramide	298
719.	Svaka senka koju stvaraju tela upravlja se srednjom linijomka jednoj tački nastaloj presecanjem svetlosnih linija u otvoru i širini prozora	300
720.	Spojene linije svih snki, bez obzira na sve promene tih senki koje zbog udaljenosti postaju šire od svog izorka, sastaju se između svetlosnog izvora i tela	301
721.	Svako telo koje baca senku nalazi se između dve piramide – jedne tamne i druge svetle; jedna se vidi a druga se ne vidi, a to biva samo onda kad svetlost ulazi kroz prozor	301
722.	Koji svetlosni izvor sprečava oko, koje se nalazi iza njega a udaljenije je od sfernog tela sa senkom nego svetlosni izvor, da vidi senku	302
723.	O oku koje velika udaljenost neće nikada sprečiti da vidi senku na telu kad je svetlosno telomanje od tela sa sopstvenom senkom	303
724.	O senci neprozirnog sfernog tela koje se nalaze u vazduhu	304
725.	O senci neprozirnog sfernog tela	305

726.	O senkama tela koja su unekoliko prozirna	305
727.	O senci koja se nalazi između direktne i reflektovane svetlosti	306
728.	O konturama tela koje prve prestanu da se raspoznaju	306
729.	O konturama neprozirnih tela	306
730.	O tome kako se konture tela koje gleda ista zenica ne nalaze na istom mestu na tom telu	307
731.	O tome kako su nejasne konture onoga tela koje je bliže oku	308
732.	Kako da se sazna koji je deo tela treba da bude više ili manje osvetljen od drugih delova	308
733.	Mesto na koji zraci padaju između sličnih uglova biće više osvetljeno, a ono na koje padaju između različitih uglova biće tamnije	309
734.	O tome kako se granice svetlosti i senke na telima menjaju u zavisnosti od boje i svetlosti stvari koja se graniči sa površinama tih tela	310
735.	O sjaju koji se kreće i pomera u zavisnosti od pomeranja oka koje gleda telo	310
736.	O tome kako treba da se završavaju senke koje bacaju predmeti	311
737.	Koji je deo sfernog tela manje osvetljen	311
738.	Koji je deo sfernog tela više osvetljen	312
739.	Koji je deo neprozirnog sfernog tela manje osvetljen	312
740.	O odnosu između osvetljenih delova	314
741.	O najtamnijem delu senke na sfernim i valjkastim telima	315
742.	O tome kako treba izbegavati senke izazvane posebnim svetlostima jer su njihovi krajevi isti kao i početci	315
743.	O davanju odgovarajuće svetlosti osvetljenim stvarima u zavisnosti od mesta	315

744.	Pravilo o postavljanju odgovarajućih senki na figuri ili na telu sa ravnim stranama	316
745.	Pravilo o postavljanju prave svetlosti	317
746.	Zašto osvetljena površina oko izvedene senke izgleda svetlije kad se nalazi u kući nego na otvorenom prostoru	317
747.	O odvajanju svetlosti	317
748.	O pojačavanju reljefnosti slike veštim stavljanjem svetlosti i senki	318
749.	O okruživanju tela raznim oblicima senki	318
750.	Način kako da se na figurama napravi senka koja je u skladu sa svetlošću i telom	318
751.	O mestima, svetlostima i senkama stvari koje se gledaju na otvorenom prostoru	319
752.	Kad je sunce na istoku, a oko na severu ili na jugu	319
753.	O suncu i oku koje se nalaze na istoku	319
754.	O suncu na istoku i oku na zapadu	319
755.	Napomena slikaru	320
756.	O prikladnosti senki koje prate svetlost	320
757.	Na komdelu tela koje baca senku boje imaju najveću lepotu	320
758.	Zašto konture tela kaoja bacaju senke izgledaju nekada svetlije ili tamnije nego što su	321
759.	Kakva je razlika između osvetljenog i sjajnog dela na površini tela koja bacaju senku	321

O SJAJU

760.	O sjaju tela koja bacaju senku	321
761.	O tome kako je sjaj jači na crnoj nego na ma kojoj drugoj površini	321

762.	O tome kako je sjaj koji nastaje na beloj površini slab	322
763.	O veličini sjaja na glatkim telima	322
764.	kakva je razlika između sjaja i svetlosti	322
765.	O svetlosti i sjaju	322
766.	Koja tela imaju svetlost bez sjaja	322
767.	Koja tela imaju sjaj a nemaju osvetljenog dela	323
768.	O sjaju	323

O REFLEKSIMA

769.	O senci koja se nalazi između direktne i reflektovane svetlosti	324
770.	Na kome mestu refleks treba da bude tamniji	324
771.	Zašto se refleksi vide malo ili se uopšte ne vide na opštoj svetlosti	325
772.	Kako nastaje refleks na opštoj svetlosti	326
773.	Koje svetlosti čine jasnijim i istaknutijim oblik mišića	327
774.	Kako treba slikati bela tela	327
775.	O oku koje se nalazi na svetlom mestu i gleda tamno mesto	328
776.	O oku koje gleda stvari na svetlom mestu	328
777.	O senkama i svetlostima u gradovima	328
778.	O osvetljenju delova tela najbližih zemlji, zbijenih kao kod ljudi u boju	329
779.	O posebnoj svetlosti	329

O OSENČENIM I OSVETLJENIM MESTIMA NA BRDIMA

780.	Prosta perspektiva	330
781.	O vrhovima brda gledanima odozgo nadole	331

782.	O vazduhu koji čini da podnožja brda izgledaju svetlija od njihovih vrhova	332
783.	Zašto vrhovi udaljenih brda izgledaju tamniji od podnožja	332
784.	O tome kako kod vrhova brda koji se pokazuju oku jedan viši od drugog srazmere odstojanja nisu jednake srazmerama boja	333
785.	O vrhovima brda koji ne gube boju srazmerno odstojanju	334
786.	O tome kako se slikar vara u pogledu dimenzije drveća i ostalih tela u prostoru	335
787.	Zašto brda na velikoj udaljenosti izgledaju tamnija na vrhu nego u podnožju	336
788.	Zašto na velikoj udaljenosti vrhovi brda izgledaju tamniji nego podnožje	337
789.	O tome kako ne treba slikati planine isto tako plave zimi kao leti	337
790.	O tome kako brda osenčena oblacima poprimaju plavu boju	338
791.	O vazduhu između brda	338
792.	O brdima i njihovoj podeli na slici	338
793.	O tome kako slikar treba da prikaže odgovarajuće oblike planina, brda i brežuljaka	339
794.	O slici i o tome kako nastaju brda	339
795.	Prikazivanje kvaliteta brdovitih predela na slici	340
796.	O brdima	340
797.	O brdima	341
798.	Pravilo	342
799.	O telu koje se okreće ne menjajući mesto i prima istu svetlost sa raznih strana i menja se do beskonačnosti	342

800.	O senci i svetlosti tela koja bacaju senku	343
801.	O telima koja osvetljava vazduh bez sunca	344
802.	Konture senki izazvanih većim svetlosnim izvorom biće manje primetne	344
803.	Koja je senka tamnija	344
804.	O svetlosti	344
805.	Pravilo	345
806.	Pravilo	345
807.	Uticaj prostora na konture tela	345
808.	Pravilo o senkama	346
809.	O vernom prenošenju boja sa ma koje udaljenosti	346
810.	O reflektovanoj svetlosti	347
811.	O perspektivi	348

DEO VI

O DRVEĆU I BILJKAMA

812.	Izlaganje o osobinama cveća	349
813.	O grananju drveća	349
814.	O grananju drveća	351
815.	O grananju drveća	351
816.	O najmanjim delovima na krunama drveća	352
817.	O odnosu grana na drveću	353
818.	O granama na drveću	353
819.	Na mladom drveću ne puca kora	354
820.	O grananju drveća	355

821.	O grananju drveća	356
822.	O izbijanju lišća na granama	357
823.	O kruni drveća i o lišću	358
824.	O izbijanju lišća na granama	359
825.	Zašto često žile na drvetu nisu prave	359
826.	O drveću	360
827.	O drveću	360
828.	O granama na drveću	360
829.	O granama koje za godinu dana opet izbijaju na mestu gde su grane posećene	360
830.	O tome kako dimenzije grana zavise od njihove ishrane	361
831.	O rašćenju drveća i u kome pravcu ono više raste	361
832.	Koje grane na drveću više izrastu za godinu dana	362
833.	O kori na drveću	362
834.	O delu drveta koji je okrenut severu	362
835.	O kori na drveću	362
836.	O razlikama između grananja drveća	363
837.	O grananju drveća na kome grane rastu jedna prema drugoj	363
838.	O pojavama usled kojih se drveće savija	364
839.	O pojavama na kruni drveća	364
840.	O prozirnosti lišća	365
841.	O srži stabla	365
842.	Koje drvo u šumama ujena;enije deblja i postiže veću visinu	366
843.	Koje je drvo niže i tvrde i više ima neujednačenu debljinu	366

844.	O drveću i posečenom drveću koje se nikad ne iskrivljuje	366
845.	O kopljima koja ostaju prava	366
846.	O pukotinama na drvetu kad se osuši	366
847.	O drvetu koje ne puca kad se osuši	367
848.	O granama drveća na raznim odstojanjima	367
849.	O delu drveta koji ostaje jasan i na velikom odstojanju	367
850.	O odstojanjima većim od prethodnih	367
851.	O krajevima grana lisnatog drveća	368
852.	Zašto se isto drveće čini svetlije izbliza nego izdaleka	369
853.	Zašto se drveće, počev od izvesnog odstojanja, više rasvetljava ukoliko je udaljenije	369
854.	O raznolikosti senki na drveću pri istoj posebnoj svetlosti u istom predelu	369
855.	O osvetljenim delovima na kruni drveća	370
856.	O obliku drveta na mestu gde se spaja sa korenom	370
857.	O veličini senki i svetlosti na lišću	370
858.	O osvetljenju drveća	371
859.	Upozorenje slikaru o drveću	371
860.	O opštoj svetlosti koja osvetljava drveće	372
861.	O drveću i njihovoj svetlosti	372
862.	O osvetljenim delovima selenila i planina	373
863.	O svetlosti tamnog lišća	373
864.	O svetlosti lišća koje ide u žuto	373
865.	O drveću koje je osvetljeno suncem i vazduhom	373
866.	O sjaju na lišću drveta	374

867. O zelenilu lišća	374
868. O zagasitosti drveta	374
869. O drveću	374
870. O drveću koje se nalazi ispod oka	375
871. O visokim vrhovima drveća	375
872. O udaljenostima površina koje se nalaze iya drveća	375
873. O plavoj boji koju poprima udaljeno drveće	376
874. O suncu koje osvetljava šumu	376
875. O osvetljenim delovima zelenila na drveću	376
876. O drveću koje se nalazi između oka i svetlosnog izvora	377
877. O boji koja se stvara na drveću	377
878. O pojavama koje nastaju na drveću	377
879. Kakve granice ima udaljeno drveće sa vazduhom koji mu je u ravni	377
880. O senkama na drveću	378
881. O senkama na lišću i o njegovoj prozirnosti	379
882. O senkama na prozirnomo lišću	379
883. O tome kako nikad ne treba slikati lišće prozirno na suncu	379
884. O senci na lišću	380
885. O tamnom lišću koje se nalazi ispod prozirnog	380
886. O mladom drveću i njegovom lišću	381
887. O boji lišća	381
888. O drveću koje ima prave grane	382
889. O senkama na drveću	382

890.	O drveću na istoku	382
891.	O senkama drveća na istočnoj strani	383
892.	O drveću na južnoj strani	383
893.	O livadama	383
894.	O travi na livadama	383
895.	O senci na zelenilu	384
896.	O predelima na slici	384
897.	Zašto senke lisnatih grana nisu intezivne kad su pored osvetljenih delova kao kad su naspram njih	384
898.	Koji je deo grane na drvetu tamniji	385
899.	O gledanju drveta	385
900.	O predelima	385
901.	O slikanju magle koja pokriva predele	385
902.	O predelima	386
903.	O predelima u magli pri rađanju ili zalasku cunca	386
904.	O drveću gledanom odozgo	387
905.	Opis bresta	388
906.	O lišću oraha	389
907.	O izgledu predela	389
908.	O prazninama u drveću	389
909.	O drveću koje pokriva providna mesta drugog drveta	390
910.	Pravila o drveću i zelenilu	390
911.	O komponovanju osnovnog tona za drveće na slici	392
912.	Pravilo	392
913.	Pravilo o drveću	392

914.	O travi	393
915.	O lišću	393
916.	Pravilo za tačno prenošenje boje lišća	393

DEO VII

O OBLACIMA

917.	O oblacima	395
918.	O crvenilu oblaka	395
919.	O postanku oblaka	396
920.	O oblacima i o njihovoj težini i lakoći	397
921.	Zašto se od magle prave oblaci	397
922.	O vazduhu punom oblaka	397
923.	O senci oblaka	397
924.	O oblacima	397
925.	O oblacima ispod meseca	398
926.	O oblacima	398

DEO VIII

O HORIZONTU

927.	Koje je pravo mesto horizontu	399
928.	O horizontu	401
929.	O pravom horizontu	401
930.	O horizontu	403
931.	O horizontu	403

932.	Da li čovek koji gleda horizont mora, stojeći na visini površine mora, videti taj horizont niže od sebe	404
933.	O horizontu koji se gleda u vodi koja teče	404
934.	Gde se horizont ogleda u vodi	405
935.	Zašto gusti vazduh blizu horizonta postaje crven	406

